

STORTINGET

Innst. 175 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 29 S (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning

Det meste av Polhavet ligger under jurisdiksjonen til kyststatene Canada, Danmark på vegne av Grønland, Norge, Russland og USA. Men sentralt i Polhavet er det et område utenfor noen stats 200-milssone. Dette området er nå dekket av is store deler av året, og det foregår ikke kommersielt fiske der. Ved en reduksjon i isdekket i tiårene fremover kan fiske eventuelt bli mulig. Denne nye, regionale fiskeriforvaltningsavtalen gjelder for dette internasjonale havområdet på 2,8 millioner km² – et område som er større enn Middelhavet.

Prinsippene for forvaltning av levende marine ressurser er gitt av havretten, herunder FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982. Denne vektlegger bl.a. kyststatenes suverene rettigheter over ressursene i 200-milssonene, vitenskapelig basert forvaltning samt regionalt samarbeid utenfor 200-milssonene. I den internasjonale delen av Polhavet har Den nordøstatlantiske fiskerikommisjonen (North East Atlantic Fisheries Commission – NEAFC) mandat til å forvalte et eventuelt fiske i den atlantiske sektoren, det vil si i farvannet nord for fiskevernsonen ved Svalbard og frem til polpunktet. Ellers har det til nå ikke vært en egen forvaltningsord-

ning for fiske i dette området ut over de generelle reglene i havretten og i NEAFC.

Den nye avtalen er et internasjonalt unikt føre-var-tiltak ved at den løser et problem før det oppstår. Partene forplikter seg til ikke å tillate egne fiskere å fiske før internasjonale forvaltningstiltak er på plass for det aktuelle området.

Kyststatene og fjernfiskeaktørene EU, Island, Japan, Kina og Sør-Korea undertegnet denne nye avtalen for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet i Ilulissat, Grønland 3. oktober 2018.

Avtalen anses å være av særlig stor viktighet, slik at Stortingets samtykke til ratifikasjon er nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 andre ledd.

Avtalen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

Generelt om avtalen

Den 16. juli 2015 undertegnet kyststatene Oslo-erklæringen om forskning og forbud mot uregulert fiske i internasjonal del av Polhavet. Denne erklæringen følger opp Ilulissat-erklæringen fra 2008, hvor kyststatene bekrefter havretten som grunnlag for all aktivitet i Polhavet. Høsten 2015 ble fjernfiskeaktørene EU, Island, Japan, Kina og Sør-Korea invitert til forhandlinger om en rettslig bindende avtale med hovedsakelig samme innhold. De USA-ledede forhandlingene ble avsluttet i november 2017.

Avtalen gjennomfører gjeldende havrett og skriver seg inn i eksisterende internasjonalt rammeverk for staters rettigheter og plikter på det åpne hav utenfor 200-milssonene. Den etablerer en regional regulering i tråd med FN-avtalen om fiske på det åpne hav av 1995. Nyvinningen er at kyststater og fjernfiskeaktører har eta-

blert en regulering mange år før kommersielt fiske eventuelt blir aktuelt.

Avtalen forbyr ikke fiske i internasjonal del av Polhavet, men partene forplikter seg til ikke å tillate egne fiskere å fiske her før internasjonale forvaltningstiltak er på plass. Fiske kan skje dersom en regional fiskeriforvaltningsmekanisme som f.eks. NEAFC fatter vedtak om kvoter og andre reguleringer. Avtalen åpner for at nye regionale fiskeriforvaltningsmekanismer for området ved behov kan etableres i fremtiden, men midlertidig fiske kan også åpnes etter vedtak under denne avtalen.

Så lenge kommersielt fiske ikke er aktuelt i overskuelig fremtid, er forskningssamarbeid avtalens viktigste bidrag. Avtalen innebærer en ambisjon om et felles forsknings- og overvåkningsprogram for å kartlegge og vurdere mulighetene for bærekraftig fiske i fremtiden. Dette programmet må bygge videre på pågående samarbeid mellom signatarstatene og arbeidet i Det internasjonale rådet for havforskning (The International Council for the Exploration of the Sea – ICES) i København.

Avtaleperioden er i utgangspunktet 16 år, med muligheter for forlengelse dersom ingen parter motsetter seg dette.

Gjennomføring av avtalen vil ikke nødvendiggjøre lov- eller forskriftsendringer. Norge har allerede regler som forbyr norske fartøy å fiske i internasjonale havområder som ikke er dekket av en fiskeriforvaltningsorganisasjon som Norge er medlem av.

Inngåelse av avtalen vil ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser og vil bli gjennomført innenfor gjeldende budsjettammer.

De enkelte artiklene i avtalen er nærmere omtalt i pkt. 3 i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland,

fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Prop. 29 S (2019–2020), der det bes om samtykke til å ratifisere avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet (avtale av 3. oktober 2018).

Komiteen understreker at bærekraftig bestandsforvaltning er et grunnleggende prinsipp for forvaltning av våre fiskerier. Avtalen tar sikte på å hindre uregulert fiske og dermed sikre en bærekraftig forvaltning i det internasjonale havområde i Polhavet. Avtalen gjennomfører grunnleggende internasjonale prinsipper for fiske på det åpne hav og er en naturlig videreføring av kyststatenes erklæringer fra Ilulissat (2008) og Oslo (2015).

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 29 S (2019–2020) og har ingen ytterligere merknader.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018.

Oslo, i næringskomiteen, den 3. mars 2020

Geir Pollestad

leder

Tom-Christer Nilsen

ordfører